GAZET'A TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a“ ese: Marti'a, Joui'a si Sambat'a.
Pretiulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Tieri esterne pe siese luni 14 fr. pe anu 28 franci.

Anulu XLIV.

Se prenumera:
a postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.
Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr. v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori nefrancate nu se primescu. — Manuscripte nu se retramitu.

Nr. 94. | Joi 20 August,|1 Septembre | 1881.

Austri'a, Ungari'a si Romani'a.

Brasiovu, 1 Septembre.

In momentulu candu diarele oficióse unguresci facu atàta reclama pentru caletori'a comitelui Andrássy la Sinai'a, atribuindu-i missiunea importanta politica de a legá mai strinsu amiciti'a intre Ungari'a si Romani'a, pe care, se dice, pune mare pretiu, este fórte binevenita enunciatiunea unuia din organele de publicitate principale ale Romaniloru de dincolo de Carpati, care confirma intr'unu modu eclatantu parerea ce amu esprimat'o in fói'a nóstra in atàtea rènduri asupra basei relatiuniloru dintre monarchi'a austro-ungara si Romani'a.

Trebue se premitemu, cà la cunoscutulu articlu alu diarului vienesu „N. Fr. Presse“, prin care Romani'a a fostu luata in aperare contra scornituriloru si atacuriloru pressei ungare, a respunsu oficiosulu „Pester Lloyd“ in modulu si tonulu obicinuitu, silindu-se a resfrange puterniculu argumentu alu fóiei vienese, dupa care politic'a esterióra a monarchiei nu póte ajunge se atèrne de predilectiunile si marottele unguresci! „Pester Lloyd“ provocandu-se la marele meritu, ce, dupa a lui parere, si l'ar' fi càstigatu pentru Romani'a unu barbatu de statu unguru (comitele Andrássy) recunoscèndu dreptulu principatului de-a incheiá tractate, tiene o prelectiune lunga organului vienesu asupra politicei esterióre a monarchiei cum o intielege elu, „P.Lloyd“, impreuna cu memoratulu maiestru alu diplomatiei unguresci.

Fói'a pestana sustiene cà intrég'a problema orientala culminéza in antagonismulu d'intre Austro-Ungari'a si Russi'a si adauge: „in acestu antagonismu nu esista pentru statele mici positiune neutrala séu independenta; ele trebue sè se hotarasca ori cu noi, ori cu Russi'a. . . Pe càtu de puçinu potea Würtembergulu se urmeze o politica independenta, pèna ce nu se limpedise cért'a intre Austri'a si Prussi'a pentru predominatiunea in Germani'a, totu atàtu de puçinu póte Romanii se faca o politica independenta, pèna candu nu se va fi decisu cért'a intre monarchi'a nóstra si Russi'a pentru preponderanti'a in Orientu. . . De aci resulta necessitatea pentru Romani'a de-a alege intre noi si Russi'a. . .“

Respundiendu la aceste asertiuni ale fóiei ungare „Timpulu“ din Bucuresci arata, cà déca esista in adeveru unu faptu, care se lipsésca relatiunile amicale ale Romaniei cu monarchi'a austriaca de cordialitatea naturala, acést'a e esclusivu numai positiunea privilegiata a Maghiariloru in monarchia, suficienti'a si imperturbabilitatea cu care acésta mana de ómeni cauta a 'si da aere de putere mare inlaintralu unitatii monarchiei si procederea loru façia cu popórele nemaghiare.

Fóia romana demonstréza cà in interesulu Romaniei este tocmai d'incontra nu a alege intre sfer'a de putere austriaca si cea russésca, ci de asi accentuá càtu mai hotaritu independenti'a prin inlaturarea absoluta a oricarei preponderantie fia apusana, fia resariténa; de aceea Romanii trebue se evite ori-ce faptu ce ar' face pe o parte se banuiasca, cà ar' incliná spre preponderanti'a celeilalte. „Timpulu“ face apoi urmatórele conclusiuni:

„Déca Maghiarii n'ar' fi la mijlocu, déca Ro-„manii din Ungari'a ar' avea drepturi politice, a-„nalóge celu puçinu cu ale Croatiloru, Cehiloru, „Poloniloru, n'amu avea cuventu a vedé in Austri'a „o putere straina, si atunci s'ar' puté vorbi de re-„latii analóge cu acele ale Würtembergului. A a-„lege intre unu statu in care Romanii se bucura „de deplina libertate de desvoltare si intre altulu „unde conditiile de esistentia ale rassei romane „sunt multu mai rele, n'ar' fi greu. Maghiarii inse „si numai ei sunt de vina cà monarchi'a vecina „face la noi efectulu unei puteri totu atàtu de „straine cá si Russi'a. De aceea amu spus'o de „multu, cà cestiunea preponderantiei Austriei in „Orientu se resolva de facto, nu in Bucuresci, nici „in Belgradu, ci in Ardealu.

„. . . Déca mai departe recunóscemu neputin-„ti'a nóstra cá statu de a veni in ajutorulu con-„sangeniloru de peste Carpati, déca evitamu chiaru „de a inreutati relatiile loru, deja destulu de rele, „cu Ungurii prin agitatii pe care le inventéza „Pesther Lloyd“ si foile unguresci, sugèndu-le din „pén'a, cu care scriu, pe de alta nu e de tagaduitu „cà simpatii prea manifeste pentru imperati'a aus-„triaca ar' fi — din caus'a Unguriloru — celu „puçinu totu atàtu de impopulare la noi, cá si „simpatiile pentru Russi'a, pe càtu timpu ele nu „voru fi justificate in ochii opiniunei nóstre pu-„blice prin egalitatea nationalitatii romane cu cele-„lalte nationalitati ale monarchiei invecinate.“

In rèndurile de mai susu „Timpulu“ a datu espressiune in modu categoricu opiniunei publice ce domnesce in tóta Romani'a asupra relatiuniloru cu Austro-Ungari'a. Ne pare bine, cà se confirma astfeliu parerea nóstra, dupa care chei'a acestoru relatiuni este a se cautá in Ardealu unde singuru numai se póte prepará terenulu pentru o aliantia sincera si durabila cu Romani'a.

Déca comitele Andrássy pune atàta pretiu pe amiciti'a d'intre Ungari'a si Romani'a, atunci elu, „care pricepe sufletulu natiunei sale si care se bucura de-o popularitate ce nu se póte nimici“ — cum ne asigura oficiosii — va trebui se staruiésca inainte de tóte la conationalii sei, cá sè se impace cu elementulu romanescu din Ardealu si Ungari'a. Comitele Andrássy s'ar' fi scusatu, pe candu erá ministru, cu Maghiarii din Ardealu, cari se opunu acestei impacari. Ei bine! noi credemu cà esista inca destule medilóce de a delaturá acésta pedeca; ne indoimu inse cà comitele Andrássy ar' avé vointi'a si energi'a de a face o incercare seriósa spre a aduce la resonu pe Ungurii fanatici ardeleni.

Discursulu,

prin care d. **Partenie Cosma** a deschisu espositiunea romana din Sibiiu in 15/27 Augustu 1881.

In numele comitetelai esecutivu Ve salutu apostoli ai pacei, amici ai labórei!

Diu'a de adi este o serbatóre marétia pentru poporulu romanu din patri'a nóstra!

„Judece-o altii, cum voru voi, ea va remàné o dî memorabila pentru noi, cari, desconsiderati de tóta lumea, astadi dovedimu, cà suntemu unu poporu tèneru, plinu de vieatia, insufletitu pentru progresu, unu poporu, care precepe spiritulu timpului, si dupa modestele s'ale puteri nisuesce la perfectionare.

Iudustri'a este in timpulu de astadi mesur'a, cu care, se cumpanesce valórea unui poporu.

In care mesura se desvólta industri'a la unu poporu in aceea inaintéza toti ceilalti factori, dela cari se conditionéza bunastarea lui, — comerciulu, agricultur'a, artele, sciintiele, etc., pentruca ea le nutresce si le incaldiesce pe tóte.

Dér' nu numai basea bunastarei si a civilisatiunei este ea, ci totodata conservatoriulu libertatiloru publice, pentruca ea ne dà elementulu celu mai independinte in statu, — classea de midiulocu, fara de care se potu face lucruri mari, se potu cucerì popóra chiaru, libertatile inse castigate, in cele mai multe casuri cu sângele, nu se potu conserva.

Dovada istori'a trecutului, si dovada presentele, cà acolo sunt libertatile cetatianesci mai adeverate, unde clasea de midiulocu este mai desvoltata.

Patri'a nóstra peste totu este o tiéra agricola si nu se póte lauda inca astadi cu vre o industria desvoltata.

Pena eri-alalta-eri meseriile si industri'a mica erá totulu, ce se cultiva la noi, dér' si aceste mai multu prin elementulu germanu, impatriatu aici si provediutu cu privilegii anume pentru cultivarea industriei.

Chiaru si astadi totu acelu elementu este conducètoriulu pe acestu terenu, mai cu séma acestui'a sunt de a se multiami orasiele patriei nóstre si stadiulu, in care se afla industri'a.

Nu se póte nega inse, cà barbati seriosi si aduncu cugetatori din sinulu elementului domnitoriu, vediendu, ca statulu nu mai este in stare se sustiena pe toti, cati parasescu bancele scólei, cà finantiele statului nu se potu vindeca, pe catu timpu pentru acoperirea recerintieloru statului modernu ne marginimu la modestele isvóre vechi, cà colosal'a diferentia intre importu si esportu seracesce poporulu, cu pasi gigantici — s'au apucatu de lucru si cu totu zelulu nisuescu, cá se destepte si desvólte in poporulu maghiaru sensulu pentru industria si comerciu, se'lu invetie a le imbritisia si cultivá.

Cu tóte aceste inse legionu este numerulu acelora, cari preferu a trai numai din meritele predecesoriloru loru, cari condemnéza ciocanalu si resboiulu, si pretindu, cá statulu se ingrigésca de sustinerea loru.

Si eu me temu, ca penacandu pretensiunea acestora este menagiata, precum in fapta este, penacandu, in ochii societatii si in ai guvernului chiaru, diplom'a de industriasi este inferióra celei de nobilu, penacandu totu mai impartu inca diplome nobilitari si se impartu, pentruca totu sunt inca ómeni, cari le ceru si cari punu pondu pe ele, zelulu braviloru initiatori nu va produce resultatulu doritu.

Dér' chiaru aceste nisuintie puçinu efectu producu la poporulu romanu, pentruca de elu este rece inim'a celoru de alta limba, elu nu este obiectulu ingrigiriloru loru, dér' nu vedemu semne de ingrigire nici chiaru acolo, de unde cu totu dreptulu amu puté asteptá.

Vedemu d. e. cà aplecarile poporului secuescu suntu studiate si considerate din tóte punctele de vedere. Are aplecare spre industria? vine guvernulu si in midiloculu lui redica scoli industriali pe spesele statului.

Are aplecare spre prasirea viteloru séu spre agronomia ilu cearca cu luminarea, ilu aplica la institutele si economiile de acésta natura ale statului. Totu asemene se urméza si cu celu maghiaru.

Ei bine! se tacu de alte tienuturi ale patriei nóstre: intrebu numai, cu ce posede mai pucinu semtiu pentru industria decatu secuiulu p. e. motiulu din muntii apusani ai Transilvaniei, care cu productele sale de lemnu cutreera mai intrég'a Ungaria?

S'au partile Beiusiului si ale Vascoului din comitatulu Biharei, unde in fia-care comuna se cultiva cate unu ramu de industria?

Cu nimicu!

Si totusi nici in minte nu'i vine nimenui, cá si in acele parti se ridice institute, din care se invetie poporulu a se perfectiona, cá din laborea s'a se póta trage unu folosu corespundietoriu osteneleloru s'ale.

In masse vietiuescu agronomii nostri pe totu teritoriulu locuitu de ei, dér' esiste unde-va in midiloculu loru vre-o scóla de agronomia, in carea se se póta perfectiona si agronomulu romanu in limba s'a? Nu esiste!

Suntemu dedati a fi intimpinati din partea compatriotiloru nostri cu imputarea, cà poporulu romanu peste totu este mai indereptu in toti ramii de cultura cá multe alte popóre din patria. Ei bine! chiaru de ar' fi asié, cine pórta vin'a? Poporulu romanu nici intr'unu casu!

N'are romanulu alta vina decàtu numerulu, tenacitatea, si eminentele calitati, cu cari l'a inzestratu natur'a. (Asié e!)

Desvoltarea acestoru virtuti a trebuitu paralisata in trecutu prin legi apasatórie pentru elu, si prin privilegie pentru altii, càci intre conditiuni egali póte n'ar' fi potutu concure cu elu acele popóre, caroru in urm'a credulitatii si blandetiei sale li-a succesu alu aservì (durere! asié e!).

Sunt eternisate in condicele de legi tempurile, candu romanulu cá atare, lipsitu in Transilvani'a de tóte drepturile politice, nu numai cà nu avea facultate a se ocupa cu industri'a, dér' nu'i era permisu nici macaru a purta vestminte mai fine. (Asié e! reu destulu!)

Nu cu multu inainte de 1848 s'au intemplatu casuri, ca abia a pututu intra romanulu cu procesu in vre-unu tiehu de industriari.

Chiaru si astadi semtiramu nefastele urmari ale aceloru timpuri, candu romanulu in patri'a s'a trebuiea sè se dechiare de veneticu grecu, cá se póta intra in vre-o compania de comercianti, care cá atare se bucurá de nescari privilegii. (Asié e!)

Industri'a la noi cá in tóta lumea s'a intemeiatu si

desvoltatu cu privilegii. Si astadi emuléza statele intru aflarea midilóceloru pentru protegerea ei.

Este deci unu ramu alu culturei, care si chiaru intre impregiurari normali are lipsa de protectiune deosebita; ca sub persecutiuni nici cugetá nu se póte la elu. (Asié e!)

Ei bine, on. adunare! Dupa seculi de suferintie, sub conditiunile, ce vi-le enaraiu, are dreptu cineva a se mira de acea, ca aplecarea spre industria nu este deplinu desvoltata in romanu?

Ar' avé dreptu cineva a judeca de romanu, déca ar' nutri antipathia chiaru càtra toti acei rami de cultura, pe cari din neamu in neamu nu i-a cunoscutu, si nu i-a cunoscutu pentru-ca nu-'i era permisu a'i cultiva? (durere! asié e!)

Este in dreptu cineva a judeca pe romanu pentru-ca elu a remasu d'in decretulu celoru privilegiati?

Asié credu, ca omulu seriosu si iubitoriu de dreptate are numai se admire si puçinulu progresu, ce dupa unu timpu atàtu de scurtu si cu midilóce atâtu de modeste, póte observa la romanu pe tóte terenele de cultura, — càci romanulu si astadi, in er'a egalei indreptatiri, departe de a fi incuragiatu din midilócele statului, la cari si elu contribue milióne, (dreptu este!) este avisatu numai la seraci'a s'a, si inca si aci la totu pasulu paralisatu, denunciatu si suspiçionatu in cele mai sante simtieminte patriotice ale sale. (Aplause! reu destulu!)

Espositiunile sunt astadi cunoscute de cele mai eficace ocasiuni, spre a se cunósce popórele, a invetia uuulu dela altulu, a nesui la emulare si prin asta la perfectionare. (Asié e!)

Se facu espositiuni generale pentru toti ramii de cultura, si se facu espositiuni mai restrinse; tóte inse, cá se póta corespunde pe deplinu destinatiunei loru, au sè se bucure de spriginulu moralu si materialu alu statului.

Aceste conditiuni ne lipsescu noa cu totulu.

Unic'a autoritate nationala cu scopu culturalu, ce avemu in patria, „Associatiunea transilvana pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu", conformu chiamareî sale culturale, isi impusese problem'a de a incuragia si ramulu industriei.

La inceputulu activitatii sale, inca si in anulu 1862, a arangiatu o modesta espositiune in Brasiovu, ear' in adunarea s'a generala din anulu trecutu aflase, cà a sositu timpulu, cá sè véda, ce progresu au facutu romanii in decursu de 19 ani pe acestu terenu? Dispusese deci: cà in anulu acést'a, cu incepere din diu'a de astadi, sè se mai arangeze aici in Sibiiu o espositiune industriala si de agricultura, — dér' nici chiaru ei nu i s'a permisu aceasta.

Precum sciti, ea si pusese in lucrare tóte, cá espositiunea sè se arangeze sub prestigiulu si conducerea s'a; inaltulu guvernu inse, dela care din sumele votate in budgetu anume spre asemenea scopuri se ceruse unu ajutoriu de 2000 fl. pentru premii, o a reflectatu la stricta observare a statuteloru sale, interpretandu-le totodata astfeliu, cà intre marginile acelora ea nu este indreptatita a arangia espositiuni. —

Facia cu acésta intrevenire a puterei, ce a avuta Asociatiunea se faca alt'a, decàtu sè se retraga?! Astfeliu a si urmatu.

Ceea ce n'a fost permisu inse unei reuniuni, cu scopulu espresu in statute pentru „cultur'a poporului romanu", nu este interdisu nici unui cive alu statului; deci acei Romani din Sibiiu, alu caroru nume Ve sunt cunoscute din apelulu nostru, chiaru si din acelu motivu, cá se paraliseze deprimatórea impressiune ce a produsu sistarea in peptulu fiacarui Romanu — s'au resolvîtu a lua sub scutulu si respunderea loru arangiarea espositiunei sistate, si au facutu totu ce le-a fost posibilu, cá espositiunea, câtu de modesta, dér' sè se faca.

Recunóscemu, cà este unu lucru cam neusitatu, cá asemeni espositiuni sè se arangeze numai din productele unui elementu, intr'o tiéra, unde impreuna vietiuescu mai multe popóre. Asta inse provine: de-o parte din natur'a Romanului, care tîne multu la individualitatea s'a nationala, si nu numai nu doresce a se mândri cu pene straine, cá se tréca de mai multu decàtu este, ci e fericitu, déca ilu lasa altii in pace, preferesce a se lipi chiaru de defectele sale, numai cá elu sè se póta manifestá in faci'a lumei, de aceea, ce i'a datu Ddieu. De alta parte provine de acolo, ca espositiunea a fost iniciata de càtra Associatiune, care conformu chiamarei sale, numai de a poporului romanu cultivare este datóre dér' si in dreptu a se ingrigi. Si in fine acésta convine chiaru si inaltului guvernu, care in hârthi'a s'a din 26 Iunie a. c. Nr. 28784. adresata catra Asociatiune, espresu accentuaza ca: nu titlulu nationalu alu espositiunei l'a indemnatu se incuviintieze sistarea ei. Desi este deci neusitata o asemenea espositiune, cu atàtu mai interesanta, si in resultatele sale, intr'o tiéra poliglota, cu atàtu mai fructifera trebue se fia, càci servesce de indemnu popóreloru conlocuitóre, cá se emuleze intre sine, se invetie unulu dela altulu, si se progreseze spre binele si inflorirea mamei comune.

Cá uuulu, care si pe timpulu, candu espositiunea erá fetulu associatiunei, eram la postulu ce amu onóre a'lu ocupa astadi, — cá unulu deci, care sunt in cunoscinti'a tuturoru anteacteloru espositiunei, sunt detoriu a Ve raportá, cà intrevenirea guvernului, séu spunendu adeverulu, sistarea espositiunei iniciate prin Associatiune, 'mi place a crede: contra intentiunei inaltului guvernu, — a alteratu fórte multu reusirea espositiunei nóstre. Càci, desi inaltulu guvernu se esprima categoricu, cà caracterulu nationalu alu espositiunei nu servesce de motivu pentru sistarea ei, poporulu nostru totusi blandu si supusu poruncilоru, cum este elu din natura, mai ajutatu si de unii fricosi din inteligentia, apoi intimidatu prin altii, cari nu ne sunt amici, au interpretatu intrevenirea guvernului, cá espresa voie a lui, cá espositiunea romana se nu véda lumina; deci cá se nu se espuna persecutiuniloru organeloru statului si pentru acestu lucru nevinovatu, in cele mai multe parti ale patriei s'a retrasu dela participare. Afara de acésta s'a respanditu cu intentiune faim'a, cà esponentii voru fi supusi la contributiuni nóue, cà obiectele esponende nu li se voru retramite, cà aici domnescu morburi epidemice si alte asemene lucruri, cari tóte au aflatu crediementu la cei mai multi producenti, cari la inceputu erau aplecati a participá la espositiune. In fine nóue ne lipsesce autoritatea Associatiunei, care in restimpu de 20 ani 'si-a sciutu cuceri increderea tuturoru Romaniloru.

Noi nu dispunemu de organele administratiunei publice, cari in contactu nemidilocitu cu poporulu, sunt celu mai puternicu factoru pentru capacitatea lui la asemenea intreprinderi. Nu ne bucuramu nici de spriginulu materialu alu statului si alu intreprinderiloru de comunicatiune.

Cá simpli civi, si cu midilóce materiale fórte modeste, cum sunt toti Romanii, — n'amu dispusu nici de spese necesare, cà se tramitemu agenti la punctele cele mai insemnate, cari cu graiu viu se informeze pe producenti despre iusemnatatea espositiunei.

Afara de aceste chiaru timpulu fisicu ne-a lipsitu, cá se desvoltamu agitatiunea necesara, càci dela constituirea nóstra pêna astadi sunt numai 52 dile, pe candu altii pregatescu asemenea intreprinderi cu ani inainte.

Uniculu amicu sinceru ne-a fostu jurnalistic'a romana din patria, care pe unde a potutu petrunde, s'a nisuitu se desteptе si lumineze poporulu despre insemnatatea actului; ear' cea straina, si cu deosebire cea maghiara, incàtu nu ne-a ignoratu cu totulu, si-a batutu jocu numai de intreprinderea nóstra, séu a denunciat'o de unu lucru periculosu pentru statu, pe cumu suntemu dedati a vedé denunciatu astadi totu ce estê romanescu.

O multime de obiecte deci, puse in vedere la inceputu, cari ar' fi fost margaritarele espositiunei nóstre, nu ni s'au tramisu din causele enumerate, cari tóte 'si tragu originea din intrevenirea guvernului.

Cu tóte aceste veti aflá D-vóstra in modest'a nóstra espositiune lucruri, cari dovedescu unu progresu imbucuratoriu pe tóte terenele de cultura; ba veti aflá lucruri, la cari deja cu mandria putemu atrage atentiunea lumei civilisate, cu cari cutezu a afirmá, cà nu mi se va imputá de nemomodestia, candu dicu celu puçinu atàta: cà cu prospecte sigure de invingere putemu provocá la concurentia pe vericare poporu din patria.

Talentulu, gustulu esteticu, diligenti'a si ingeniositatea femeiei romane se manifesta in espositiunea nóstra intr'unu modu admirabilu.

Industri'a de casa a tierancei romane ar' face onóre ori carei natiuni civilisate!

Nu me semtu competentu nici capace a aprecia dupa meritu sublimitatea obiecteloru espuse din partea asilului „Elen'a Dómna" din Bucuresci.

Ve va surprinde repedele progresu alu meseriasiloru romani, cari la espositiunea precedenta, asié dîcendu, nici nu esistau, astadi cu capulu ridicatu potu sè se presente la oricare espositiune.

Pe terenulu arteloru inca veti gasi astfeliu de talente, cari incuragiate dupa meritu ar' produce minuni.

Espositiunea nóstra de altmintrea nu are menitiunea de a emulá cu espositiunile altoru popóre mai favorite de sórte. Ea este espositiunea unui poporu, care abia póte numera o generatiune nascuta intre referintie mai umane.

Ea are scopulu, cá noi insine se ne cunóscemu. Se vedemu cu ochii ce scimu si ce nu scimu!

Ce putemu deja astadi presentá lumei, da semnu de civilisatiune? si in care directiune avemu sè ne desvoltamu tóte puterile, cá se ne procuramu o stare mai buna, se progresamu cu timpulu, si se putemu ajunge pe altii?

Din acestu punctu de vedere ve rogu se binevoiti a judecá modest'a nóstra intreprindere, pe care prin acést'a o dechiaru de deschisa.

Cronic'a evenimenteloru politice.

Despre adunarea Associatiunei si despre Espositiunea romana dela Sibiiu vomu publicá rapórte mai detaiate iu numerulu viitoriu.

Multu sange reu a produsu ordinulu prefecturei din Sibiiu, in urmarea caruia politi'a a interdisu tienerea adunarei junimei romane academice din Austro-Ungari'a, ce avea de scopu constituirea unei reuniuni centrale literare-sociale, in care se fia representati studintii romani dela tóte Academiele din monarchia, intrunindu-se in fiacare anu intr'o adunare generala s. c. l. Tinerii s'au adresatu indata c'unu recursu telegraficu la ministeriu, inse pêna eri nu primisera respunsu si déca ilu voru primi este aprópe siguru cà nu va fi favorabilu. Ori-cum ar' fi inse, scopulu intentiunatu s'a atinsu, tinerii romani au fost impedecati de a tiené adunarea pentru care s'au fost presentatu in numeru atàtu de mare la Sibiiu. Si acést'a intrunire sociala-literara a studintiloru romani le-a fost prin urmare celoru dela ocàrmuire unu ghimpe in ochi. Si de inocentele, petreceri ale junimei au ajunsu a se teme. Gratia progressului „libertatiloru constitutiunale" cum se practica in tiéra la noi, amu inceputu a face concurentia guvernului russescu si bulgarescu. Suntemu curiosi a cunósce motivele interdicerei memorate. Vomu reveni la ea dupa ce vomu primi informatiuni mai detaiate.

Bine dicea „N. Fr. Presse", cà s'a facutu multa sfara 'n tiéra pentru nimica (viel lärm um Nichts) in afacerea diferentieloru dela frontaria. Comissiunea mixta ungara-romana a discutatu acést'a afacere in siedintiele dela 24, 25 si 26 l. c. Despre decursulu acestoru siedintie i se relatéza fóiei oficióse pestane „Ungar. Post" urmatórele: „... Din partea Romaniei au luatu parte la comissiune colonelulu Cantilli, cá plenipotentiatu alu ministrului de resbelu, si prefectulu districtului Putna. S'ar' fi constatatu inainte de tóte, cà de-a lungulu frontariei s'au taiatu padure in intindere de vreo 1500 jughere; Romanii sustienu cà e proprietatea comunei Bretzcu. Romanii isi baséza pretensiunea pe unu documentu vechiu privatu dela anulu 1792, scrisu in limb'a romana, care contiene o conventiune incheiata intre guvernulu austriacu si turcescu de atunci; Ungurii se radiema pe unu documentu originalu in limb'a turcésca asupra ficsarei granitiei intre guvernulu austriacu si turcescu. Deórece ambele documente difera in cuprinsulu loru, comissiunea dupa o consultare prealabila a luatu de basa a desbaterei documentulu presentatu din partea Ungariei. In decursulu discussiunei s'ar' fi aratatu, cà pichetulu romanu nu s'a infiintiatu pe unu locu, care mai inainte se fi fost privitu de prosessiune romana. Deórace representantii romani au avutu numai o plenipotentia restrinsa, s'a decisu, deocamdata de a sustiené status quo ante, pêna ce se voru intielege ambele guverne. Soldatii romani s'au retrasu pe teritoriulu ocupatu mai inainte, ear' cladirea pichetului remane pêna ce se voru terminá negotiarile".

Aceste i se relatéza fóiei oficiose ungare. Ni se pare ceva cam partiala tóta relatiunea, pêna ce va aduce inse si „Monit. Rom." vr'unu comunicatu este si acést'a de ajunsu spre a constatá, cà tóta afacerea se reduce la o cérta portata pe basa de documente si cà o violare de fruntaria „in sensulu adeveratu alu cuventului" n'a avutu locu.

In façi'a constatariloru la façi'a locului si a demascarei tendintieloru reutaciόse ale diareloru maghiare, cari agitéza necontenitu in contra Romaniei, oficiosii unguri au primitu ordinulu de a intórce fói'a si a'si schimbá limbagiulu. Caracteristicu este in privinti'a acést'a unu articulu publicatu in „Correspondance de Pesth" dela 24 Aug., in care se facu elogiuri estraordinare Regelui si membriloru guvernului romanu, asigurandu-ne, cà nu mai esista nici-o diferentia de opiniuni, cà „simpathi'a" léga poporatiunile ambeloru tieri (Unguri si Romani) de olalta. Ne marginimu pentru adi a citá ultimulu pasagiu din numitulu articulu. Elu suna asié:

„. . . Ar' face o mare nedreptate acestoru doi ómeni de statu (Bratianu si Rosetti) ce 'lu ce n'ar' recunósce intentiunea loru de a face din Romani'a din ce in ce mai multu unu elementu conservatoru de ecuilibru in Orientu si ar' fi culmea ridicululului de a imputá absurditati impossibile de unu asié disu irridentismu unora ómeni de statu cá Rosetti si Bratianu, cari sunt inimici jurati ai tuturoru ideiloru aventuróse si a esperimenteloru fantastice".

„L'Indep. Roum." din Bucuresci scrie, cà camerele de acum se voru dissolva, pentru-cá se faca locu unei constituante, dupa cum a decisu partit'a dela potere. Constituant'a va fi insarcinata a pune constitutiunea in acordu cu situatiunea cea nóua a tierei, a regula cestiunea Dobrogei, facundu si modificari in colegiele electorali.

Din Belgradu se telegraféza urmatórele: Organulu liberalu serbescu „Noulu veacu" aduce cu litere mari unu apelu càtra junimea

serbésca, invitandu-o pentru anulu viitoriu la congressulu Omladinei la Belgradu. Strigari de bucuria se voru intimpiná — dice apelulu, — si ve voru insuflá eroismulu pentru resbelu, pentru libertatea si unitatea Serbiei. Guvernulu póte se faca politica de cabinetu, acést'a pe noi nu ne obliga. Noi vomu face politica poporala, si nici unu guvernu serbescu nu ne va poté impedecá de-a pasi pe acést'a carare.

In Bulgari'a e téma mare de miscari serióse. Acum se scrie din Sofi'a in „Resb": „Guvernulu bulgaru a intrebatu oficialu pe celu romanu, déca tramiterea lui Grekow cá agentu diplomaticu ar' fi placuta, la care s'a datu unu respunsu negativu, pentru ca famili'a Grekow e fórte compromisa in Romani'a si numele ei ar' aduce aminte in tiera de evenimentele regretabile, ce sunt in legatura cu afacerea Sava Radulow. Din Rusciucu, Silistri'a, Rakovo, Rasgradu si din alte locuri guvernulu bulgaru e informatu, ca tieranii refusa a plati impositele. Ministrulu Remelingenu a raportatu printiului, spre a obtiené imputernicirea de a resolva cestiunea pe calea unoru mesuri coercitive, inse printiulu se teme de nepopularitatea ce'lu ameenintia totu mai multu si a lasatu afacerea la discretiunea ministrului. Tieranii din Wakarelu au fost mai cutezatori. Ei au atacatu cu putere cele duóa oficii male din apropriarea comunei si au multratatu pe functionari, dicêndu, cà sunt preceptori. Functionarulu rumeliotu Const. Elenkow a remasu cá mortu si s'a jafuitu cas'a vamala. Unu functionaru bulgaru a fost ranitu de asemenea si i s'au ruptu hainele in bucati. Guvernulu rumeliotu a si cerutu satisfactiune de la guvernulu bulgaru pentru aceste excese regretabile. Dupa manevrele, ce voru avé locu la diu'a prinçiului, se voru inainta 30 din acei oficeri, cari s'au distinsu in timpulu periódei electorale. Acést'a ciudata avansare a produsu deja in corpulu oficirescu o nemultiumire, in cátu 50 din ei s'au decisu se demisioneze in diu'a inaintarei. Fratele ex-ministrului Sarafow a si demisionatu.

Cestiune de nationalitate in Ungari'a dupa „Ellenőr" n'are locu.

Ordinulu secretu, care l'a tramisu ministrulu Tisza pela autoritatile administrative, despre agitatiunile panslavistice in Ungari'a, a datu ocasiune jurnalisticei maghiare, cá sè se ocupe mai pe largu cu cestiunea nationalitatiloru. Diuariulu oficiosu „Ellenőr" tracteza acést'a cestiune flagranta intr'unu articulu mai lungu, in care se pronuncia, cum urméza:

„Agitatiunea nationala nu afla pamentu roditoriu in Ungari'a. Si agitatiunile ajutate din afara n'au nici celu mai micu resultatu. Cu atâtu mai puçinu póte produce undulatiuni mai mari agitatiunea ce o facu cu violentia corifeii din leintru diu candu in candu. Triumfurile Slavismului in Orientu n'au intadiatu a 'si arunca reflecsiunile s'ale si asupr'a Austriei. De atunci ac inceputu dincolo de Lait'a din nou cért'a nationalitatiloru. In Ungari'a n'au fostu propagand'a nationala mai neactiva, cá dela acelu timpu. De unde vine ast'a? Chiaru agitatorii nationalitatiloru cauta sè intieléga, ca este peste putintia, de a sparge unitatea statului ungurescu.

„Acést'a unitate este atâtu de compacta si in decursulu mai multoru seculi s'au inchegatu atâtu de multu, incàtu nici o agitatiune nu'i póte face nimic'a. Seminti'a unguréscа este designata atâtu prin calitatile s'ale flresci, câtu si prin cele, ce si le-a castigatu prin munca de a fi conductória pe teritoriulu d'intre Carpati si Adri'a in aceea mesura, cà unu statu, ce ar' esiste in teritoriulu acést'a, nu póte fi altulu, de càtu celu ungurescu. Chiaru ocupatiunea straina n'a pututu se-i schimbe caracterulu seu ungurescu, pentru ca n'a fostu in stare se conturbe acea preponderantia, care o ecsercitéza seminti'a unguréscа asupra celorulalte semintii si mai cu séma asupr'a celei slavice. Capacitatea de a forma statu in imperiulu corónei s. Stefanu o posede numai seminti'a maghiara, celorlalte semintii le lipsesce acést'a capacitate, biele nu posedu nici chiaru individualitate. Inteliginti'a, partea cea mai mare este dupa sentimentele s'ale unguréscа si se póte numi si dupa limba unguréscа. Aristocrati'a si nobilimea a fostu maghiara si este inca. La noi nationalitatile n'au inteligentia si n'au aristocratia; din contra in Austri'a dispunu de amenduóe. Acest'a este avantagiulu nostru celu mare: din contra nemtii din Austri'a au deja a se lupta cu o inteligintia si cu o aristocratia puternica.

„In contra ideei de statu maghiaru se redica numai ici colea càte unu sumutiatoriu si ici colea mass'a cea bruta: din contra in Austri'a ideea statului unitariu centralisticu austriacu este combatuta de o inteligintia si de o aristocratia puternica cehica, polóna etc.

In „Luptatorulu" citimu aceste:

„Unu amicu alu nostru, care vine dintr'o escursiune de placere ce a facutu in ver'a acést'a pe muntii Vrancei, a observatu, cà in dreptulu comuneloru Gaurile si Sovejea, in vêrfulu muntelui, pichetele unguresci, parasindu loculu, unde erau postate acumu unu anu, au inaintatu cu duoe kilometre pe teritoriulu romanescu. Nu scimu ce se credemu despre acést'a relatiune. Totu ce vedemu este, cà Unguriloru puçinu le pasa de autoritatile romane, si in fiacare anu inaintéza cu pichetele, pêna ce intr'o dî le vomu vedé puse chiaru in satele Gaurele si Soveja, fara cá se se gasésca cineva, care se protesteze in contra acestei navaliri hunice.

„Nu scimu déca guvernulu are vr'o sciintia despre acést'a calcare hotiésca a teritoriului nostru; si déca are vre-una, apoi ar' fi de doritu se iè mesuri càtu mai urgente pentru restabilirea vechiloru nóstre hotare. Hotarele nóstre sunt trase inca de pe timpulu lui Stefanu cela mare si se vedu inca si pêna in diu'a de astadi bolovanii pe coam'a muntiloru, ce serva cá despartitori intre noi si Ungari'a. O cercetare la façi'a locului n'ar' strica, precumu si, déca nu va fi adeveratu, se se dè unu comunicatu spre a restabili adeverulu si a linisti publiculu, care pe dreptu cuventu murmura si este indignatu.

Asteptamu dér' se vedemu, ce spune guvernulu in asta privintia".

„Bukarester Tagblatt" din 25 Aug. a. c. scrie in caus'a aferei de frontiera, dupa cele publicate in „Monitorulu oficialu", cà comunicatulu in „Monitoru" lasa deschisa prepunerea, cà in acést'a afera totusi sunt a se retacé unele lucruri anumite. Dupa cele scrise in „Monitoru" cért'a nu e pentru locurile de pasiune, ci in fapta pentru diversitatea opiniuniloru in privinti'a frontariei, cestiuni, cari in impregiurari de asié potu duce lucrulu la controverse mai seriose diplomatice. Cumca n'a venitu lucrulu asié de parte, are a se multiamí mai aprópe guvernului romanu, care s'a aratatu gat'a a se alatura la dorinti'a esita din partea Ungariei, cá sè se constitue o comissiune micsta in privinti'a ficsarei si sustienerei statului quo pena la definitiv'a regulare a frontarieloru.

Marienbad, 23 Augustu 1881.

Onorate dle Redactoru!

Eu de mai multe septemane me aflu in renumitele scalde (bài) dela Marienbad, si pena in diu'a de adi pe nemene nu amu insciintiatu despre starea sanetatatii mele séu despre loculu, unde me tienu de presente, acést'a amu facutu-o nu din ceva vanitate ori singularitate, cá se fiu ascunsu de lume si de ómeni, ci din aceea simpla causa, cà nu amu cui se fiu scrisu, càci tata, mama, frati si surori nu amu, éra amicii 'mi sunt toti de aceeasi categoria, séu cá se me esplicu mai claru: càti cunoscuti amu, acea toti 'mi suntu si amici; inse intimu nici unulu, urmandu proverbiului latinu: „Omnibus amicus, nulli familiaris", fiindu déra fara parinti, fara consangeni fara amici séu cunoscuti mai intimi, aruncatu aici cá din ceriu, amu cugetatu, cà n'ar fi mai oportunu mediulocu decatu publicitatea de a documentá, cà inca sum in viéti'a, si acést'a o facu cu atatu mai bucurosu, de óra ce mi se dà ocasiune de a descoperi unele impregiurari interesante despre localitatea si viéti'a sociala a scaldeloru de Marienbad.

Sciu, dle Redactoru, fórte bine si aceea, cà cine voiesce a scrie pentru publicitate, acel'a trebue se posséda sciinti'a receruta, apoi mai trebue se aiba cunosciinti'a perfecta si clara a obiectului, despre care voiesce a scrie, mai este necesariu se nu-i lipsésca neci logic'a, celu puçinu cea naturala, déca nu se póte laudá cu cea sistematica, carea se propune in scóla, cá scriindu se nu confunde cele prime cu cele ultime si cele cuadrate cu cele rotunde, d'in partemi nu me potu fali nici cu una din proprietatile mai susu amintite; petruca in tóte sum numai novitiu neespertu si nelocalisatu, ca si in scólele ce amu absolvitu, amu studiatu numai cam asié, cum dice póetulu Horatiu despre sine: „Extremi priorum, extremis usque priores" adeca intre primi amu fostu ultimulu, éra intre ultimi primulu. Din acést'a caus'a marturisecu sinceru, cà cu órele amu statu dubiu, óre se iéu pén'a in mana si se me facu si eu scriitoriu publicu séu se remanu in obscurtatea mea de pena aci. In fine animatu de exemplele mai multoru scriitori, precum alu profetului Ieremia, carele fiindu chiamatu de teneru la profetîrea intemplariloru, neincrediutu facultatiloru sale, a eschiamatu: „Ah, ah Dómne, eu inca sum teneru" (Ah ah Domine ego adhuc puer sum) si totusi se numera intre profetii cei mai mari; asisderea si balbucientele Demosthene pe langa tóte, cà-i lipsiá proprietatea cea mai necesaria spre oratoria, prin deprinderea neintrerupta a devenitu primulu oratoru alu Atenei antice, amu cugetatu, cà novitiulu trebue se fia si veteranu, si cumca a folosi publiculu, ori si in ce modu este unu lucru mai bunu si mai religiosu decatu a nu folosi nece de cum; pentru aceea m'amu detiermuritu din capulu locului mai tare pentru scriere decatu pentru stagnare.

Pena aci 'mi a fostu usioru; pentruca facêndu numai introducerea corespondentiei, mi-amu entusiasmatu fantasi'a, si mi-amu otielitu pén'a; inse acum'a amu de a marcá adeveruri si fapte complinite, la a caror'a descriere se cere si scientia si sinceritate, cá se nu me aratu séu ignorante séu mincinosu. Inainte de tóte e intrebare, de unde se incepu, dela publicu adunatu la scalde séu dela localitatea scaldeloru? Conceptulu fundamentalu, prin urmare caus'a concurentiei óspetiloru la scalde e ensa-si localitatea; pentru aceea vedu a scrie mai conformu ordului logicei sanetóse a incepe dela descrierea locului pe carele se afla cetatea Marienbad cu apele sale minerali.

Marienbad este o cetate mica inse frumósa, situata in partea vestu-nordica a Bohemiei, si este proprietatea prepositurei Premonstratensiloru de Tepel, are cam la 2000 locuitori, situatiunea nu-e asié de romantica, precum de comunu o descriu calatorii dela scalde, positiunea aceleia intr'o deschidietura ovala de coline nu surprinde de feliu pre calatoriu; apoi standu deschiderea, prin carea si intra in cetate, fatisiu cu plag'a de médiadi a pamentului si cu plaiulu siesu, si casele fiindu edificate cu frontulu spre médiadi; éra colinele de prin pregiuru nu prea inalte, si in duóe locuri rosi, cá si cum locuitorii aru portá de acolo lutu pentru muruirea caseloru: in tempulu caniculei caldur'a trebue se fia mare, apoi tóta localitatea cetatii si din giuru e lipsita de riuri, afara de unulu micu, prin care abia se stracura ap'a, care se stempere aerulu, prin urmare nu poti vedé nici cataracte de ape, cari prin strepetele si caderea murmuratória a apeloru se desfateze viéti'a óspetiloru. Positiunea scaldeloru de Marienbad din punctu de vedere romanticu nici in comparatiune nu póte se vina cu ceea ce o are Corytnicz'a, Schmeks, Mehadi'a, Tusnád si Borszék. Romanticitatea Marienbadului o facu mai multu padurile de bradu, cu cari din tóte partile suntu acoperite colinele cele neinsemnate, si càlile cele numeróse si biue organisate, cari se estindu in pregiurulu cetatii, si cari pentru multimea si crucisiarea loru in tóte laturile se paru a fi unu labirintu, inse nu cá celu din Lerne si Cret'a, de unde, dupa ce intrai odata din incurcatur'a caliloru, nu erá cu putintia se esi mai multu afara, ci tocma d'in contra variabilitatea acést'a a caliloru este impreunata cu acea usioratate, cà fara nici o greutate devini pe alta cale la loculu acel'a, de unde ai pornitu, séu te reintorci in cetate pe unu altu locu, la care nici nu ai cugetatu; la despartirea mai multoru cali suntu puse bratia spre indreptare. Cui dér' 'i placu preamblarile intre bradi, acelu-a afla aici desfatare deplina. La preamblare mai indelungata, indémna pe óspeti inca si acea impregiurare, cà ori-ce directiune 'si iea cineva, nu se teme, cà va retaci, séu cà va deveni la cutare locu ascunsu, unde se-i fia espusa periclului persón'a si averea, cace tocma in locurile caliloru mai departate intimpina óspele restauratiuni pompóse, unde póte pausá, mancá si bé ce-i place, numai cà mancarea si beutur'a se platesce cam piperatu. In privinti'a apeloru minerale, cari aici se intrebuintiéza in mare mesura din 5 fontane, nefiindu omu de specialitate, nu potu aduce judecata meritatória, déca totusi ar' fi se alegu intre ap'a de aici si cea dela Corytnicz'a, din parte-mi asi preferi acést'a din urma cá mai buna la beutu si mai eficace. Atatu amu observatu, cà in scalda se face spuma in giurulu corpului omenescu, tocma cá lemnulu celu uscatu, aruncatu in apa statatória, ce insémna disolutiunea totala in scurtu tempu a lemnului aceluia, dóra si spumele aruncate din apa in pregiurulu corpului nostru ne facu atenti la disolutiunea partiloru constitutive ale corpului, carea va se urmeze in scurtu tempu.

(Va urmá.)

Diverse.

(Comitele Andrassy la Sinaia.) S'a facutu multa vorba despre visit'a fostului ministru de esterne la Sinai'a. Noi nu putemu se damu nici o importantia politica acestei escursiuni a comitelui ungurescu. Elu a fostu primitu Dumineca la Sinaia cu cea mai mare complesantia. Regele a datu unu prandiu in onórea lui — inse cestiunea Dunarei n'a facutu din caus'a acésta nici unu pasu inainte séu indereptu. — Pe la Sibiiu se latise scirea, cà generalulu Davila, care venise se véda espositiunea romana de acolo, ar' fi primitu missiunea dela Regele, cá se conduca pe comitele Andrássy la Sinai'a. D. Davila a fost in positiune de-a dá personalu desmintire acelui sgomotu. Ds'a, se dice, cà a adausu: „Ar' fi fost puçinu magulitoriu pentru comitele Andrássy, cá se se tramita tocmai unu medicu se 'lu conduca la Sinaia.“

(Omladin'a si scopurile ei.) Omladina este o reuniune a junimii serbesci si cuventulu Omladin'a in limb'a serbésca insemnéza, junime. Acést'a numire o pórta cu dreptu cuventu din consideratiune, cà cei mai multi membri sunt mai cu séma juni, dér' se afla intre ei cá membri si barbati maturi. Omladin'a s'a infiintiatu in lun'a lui Augustu 1866, candu s'a adunatu la Neoplanta (Novisádu) mai multi studenti sêrbi din diferite cetati ale Ungariei si ale Croatiei, ma chiaru si din principatulu Serbiei au alergatu junimea serbésca la acestu congresu. In acestu congresu s'a decisu si proclamatu solidaritatea tuturoru Serbiloru spre a puté lucrá, cu totii, cu puteri unite pentru ridicarea culturei nationale. Reuniunea voiea se 'si ajunga scopulu prin publicarea unui jurnalu si a altoru scrieri, prin care se instruésca poporulu. Reuniunea acést'a s'a latitu fórte rapede intre Serbi si dupa càteva luni numerulu membriloru ajunse pêna la càteva mii. Reuniunea acést'a, care la inceputu se parea cu totulu nevinovata, luà in scurtu timpu unu caracteru politicu si mai cu séma de candu se puse in fruntea ei Dr. Miletici. Reuniunea se constituii intr'o pártida puternica politica si adoptà conclusele conferintiei nationale dela Becicherecului mare din 1869, care pêna in diu'a de astadi pentru Serbi forméza confessiunea politica. Partid'a politica, care a resaritu din Omladina, proclama perfect'a egalitate si egal'a indreptatire a tuturoru nationalitatiloru din tiéra si numai sub acést'a conditiune voiesce sê se intieléga cu natiunea dominanta maghiara. Mai incolo partid'a sustiene pretensiunile congresului nationalu din 1861, care cérca, cá natiunea serbésca se aiba unu teritoriu separatu sub numele de Voivodina cu unu voivodu alesu in frunte, pe care se-'lu confirmeze regele si care cá baronu se aiba scaunu si votu in cas'a Magnatiloru. In Voivodin'a se fia limb'a serbésca cu litere cirile limba oficiósa. Voivodin'a se aiba representatiunea s'a separata, curte apelativa separata, marc'a s'a particulara cu tricoloru slavu. Càtiva ani nu se mai audise nimica despre Omladina, pêna candu in anulu 1880 eara a inviiatu. Studentii dela Universitatea din Vien'a isi propusesera se tiena o adunare in Neoplant'a. Déra in adunarea din anulu trecutu s'au manifestatu idei sociale democratice, asié, cà si Miletici s'a scarbitu de pornirile tineriloru. In anulu acest'a a tienutu Omladin'a adunare in Versietiu, dér'a in adunarea din acestu anu a domnitu elementulu progresistu. Cu acést'a ocasiune ér'a s'a proclamatu solidaritatea tuturoru Slaviloru. Autoritatile au intrevenitu, vediendu ce directiune au luatu spiritele in adunare si au disolvatu adunarea cu forti'a. — In sensulu circularei tramise de min. Tisza pela auctoritati, guvernulu rusescu tinde a atitia pe slavii din sudulu si nordulu Ungariei la agitatiuni politice, fiindu spriginiti pentru acést'a si de comitele rusu Ignatieff cu bani, tramisi la metropolitulu serbu din Belgradu. Acum nu se scie, pêna 'n càtu se adeverescu aceste incordari, si déca ele se potu potoli cu una cu duóe fara sè 'si mai redice capulu, cine sci, candu, si unde, — cà-ce serbulu 'si sacrifica tóte pêna si viati'a pentru apararea nationalitatii si a limbei sale. —

(Nóua piesa de 5 lei,) se va bate la monetari'a statului romanu in suma de 12 milióne si dupa cum scrie „l'Indep. roum.“ cu inscriptiunea adausa: Patri'a si dreptulu meu, care e devis'a si a comunei Bucuresci.

(Mersulu trenuriloru pe cali ferate) se schimba in Romani'a, incependu dela 20 Aug. c. v. a. c. Astfelu trenulu acceleratu Bucuresci-romanu pornesce la 10 óre 45 minute sér'a; la Galati va sosi la 6 óre 50 minute deminéti'a si la Romanu la 9 óre 15 min., Trenurile de persóne voru porni din Bucuresci la 10 óre deminéti'a. De la Bucuresci-Vêrciorova, trenulu acceleratu va pleca la órele 8 si 15 minutê deminétia; la Craiov'a va sosi la 2 óre si 55 min. diu'a, si la Vêrciorov'a la 6 óre si 15 m. séra. — De la Vêrciorov'a la Bucuresci, trenulu acceleratu pornesce la 11 óre deminétia si va sosi la 9 óre sér'a la Bucuresci. Intre Bucuresci si Giurgiu mersulu trenuriloru se schimba de la 25 Augustu astfelu: din Bucuresci voru pleca deminéti'a la órele 7 si 30 m. si sér'a la 6 si 20; ér' din Giurgiu deminéti'a la 7 si 15, sér'a la 6 si 5. De la acést'a data drumulu dintre aceste duoe statiuni se va face intr'o óra si 50 minute.

(Pesta bovina). Directi'a generala a serviciului sunitaru in Romania face cunoscutu, cà epizooti'a, pesta-bovina din Basarabi'a s'a apropiatu de hotarele tierei, pentru care s'a ordonatu a se opri cu desevîrsire introducerea din Rusi'á in tiéra a viteloru cornute mari si mici si a productelorn loru brute. S'a opritu asemenea importarea in tiéra a arboriloru, arbustiloru, floriloru si cepeloru de flori. Tóte oficiele telegrafo-postate sunt anuntiate in privinti'a acésta.“ Resb.

(In scóla speciala a cailoru ferate romane) se primesce o noua serie de elevi. Cursurile regulate la acésta scóla voru incepe la 15 Octombrie stilu nou a. c. Candidatii trebue se faca cerere pena la 15 Septembrie stilu nou. Conditiunile sunt: A fi romanu, certificatu de tragere la sorti, absolvirea a 4 clase gimnasiale séu comerciale, buna conduita si moralitate. La 25 Septembrie se va tiné unu examenu de admitere. Bacalaureatii, a caroru diploma datéza de duoi ani, nu voru fi supusi la examenu. Etatea candidatiloru trebut se fia intre 21 si 30 ani.

(Starea sanitara a tierei.) Din raporturile d-loru prefecti de judetie si ale dloru prezidenti ai consiliiloru de igiena si salubritate publica, resulta, — dicé Resb. — ca in cursulu lunei Iuliu a fost: variola in judetiele Buzeu, Covurluiu, Constantia, Oltu, Putna, Romanu, R.-Saralu, Tulcea si Vîlcea; scarlatina, in judetiele Romanati, Putna si Tulcea; angina difterica, in orasiele Ploesci si Iasi; tuse convulsiva in judetiulu Vêlcea, si disenteri'a in jud. Romanati si Constanti'a.

(Grindin'a,) cadiuta dilele trecute in judetiele Argesiu, Neamtiu si Suceava, a causatu mari stricaciuni holdeloru de porumbu si viiloru.

(Cadavre de boi pe Prutu.) De càteva dile, pe apele Prutului se vede plutindu o multime de cadavre de boi, jupuiti de piele. Intr'o singura di au trecutu peste 20 de asemenea cadavre. Este mai multu de càtu probabilu, cà pesta-bovina bântue Basarabi'a, si cà proprietarii animaleloru atinse de acésta bóla le iea pielea, mai 'nainte d'a le aruncá in rîu.

(Statistic'a Lumii.) Europ'a are o populatiune de 315,929,000 loc. Asi'a, 834,707,000; Afric'a, 205,679,000; Americ'a, 95,405,000; Australi'a si Polynesi'a, 431,000; regiunile polare, 82,000; ceea ce da unu totalu de 1,455,923,000 si o crescere de 16,778,000 asupra celoru din urma recensimente cunoscute.

Eta si cifrele de detaliu: La finele anului 1877, Germani'a numerá o populatiune de 43,243,000; Austro-Ungari'a, in 1879 numerá 38,000,000; Marea Britania si Irlandi'a in 1879, 34,500,000; Françi'a, in 1876, 36,900,000; Turci'a d'a Europ'a, 8,860,000 si imperiulu rusu, 87,900,000.

In Asia. Chin'a cu tóte dependintiele sale, are o intindere de 11,814,000 kilometri patrati si o populatiune de 434,600,000 locuitori; Honghong, 130,144 locuitori; Japoni'a, dupa recensimentulu oficialu din 1878, are o populatiune de 34,300,000 locuitori.

Posesiunile anglese ale Indiiloru au o populatiune de 240,200,000 si cele francese 280,000; Cochinchin'a, 1,600,000; Indo-Chin'a, 36,900,000; insulele Indiiloru orientale, 34,800,000; insulele oceaniane, 879,000.

Dupa doctorulu Nachtigal, Afric'a ar' o intindere de 29,383,000 kilometri patrati, cari se impartu astfeliu: paduri si locuri cultivate, 6,800,000 kilometri patrati; savane 6,235,000 kilometri patrati; desierturi, 10,600,000 kilometri patrati.

Posesiunile anglese de la Nordulu Americii au o populatiune de 3,800,000. Statele-Unite 48,500,000; Mexiculu 9,485,000 si Brasili'a 11,100,000.

Càtu despre regiunile polare, ele se intindu in giurulu cercului arcticu pe o suprafaçia de 3,859,000 kilometri patrati aprópe nelocuiti, afara de Islandi'a, care are 72,000 locuitori si Groenlandi'a cu 10,000 loc. Regiunile antarctice au intindere aproximativa de 600,000 kilometri patrati.

(Falsificatori de moneda.) Const. Procupetiu din col. Verde a denuntiatu politiei, ca in vi'a d-lui Pencovici, in façi'a casarmei Malmaison, sunt trei falsificatori de bani: Calomfiru Stanu, Petre Asanu si Dumitru Eliascu. Ei cerusera dela precupeti se le dè 250 lei, cá sè faca din ei 500. Oficierulu Paraschivescu cu unu gendarmu s'a dusu la façi'a locului, a gasitu instrumentele, de cari se serveau falsificatorii, si in urma cei trei individi au fost arestati.

(Moneta falsa.) Mesag. Brailei-spune, ca in Brail'a circula moneta falsa de 2 lei si de 50 bani. Acést'a moneta cu efigi'a Domnului este imitata perfectu, in càtu nu se póte constata de càtu numai cantarindu-o.

(Statistic'a invetiamentului liberu in Paris.) In Parisu existu 886 stabilimente laice ale invetiamentului liberu, adica: 225 scoli de baiati cu 18,154 elevi; 662 scoli de fete cu 35,151 eleve 3) sali de asilu coprindiendu 2,944 copii. Stabilimente congreganiste sunt in numeru de 177, coprindiendu 36,041 elevi. Ele se impartu astfelu: 57 scoli de baiati cu 14,607 elevi; 102 scoli de fete, cu 18, 484 elevi; 18 sali de asilu coprindiendu 2,940 copii.

(Unu midilocu de a combate philoxer'a.) Examinatorulu, unu diaru care se publica in San-Francisco, vorbesce despre o descoperire capabila de a distruge philoxer'a, si care ar' fi datu cele mai bune si satisfacêtórie resultate. Eata in ce consiste acestu midilocu: se face o taiatura la partea inferióra a vitiei si se introducu càte-va picaturi de mercuriu. Efectulu este atàtu de rapidu si decisivu, càndu acést'a operatia se face la timpulu cerutu, in càtu nu numai cà se distrugu in càte-va dile germenii insectei, dér' da si mai multa putere vitiei. (Popor.)

Nr. 7851/1881. 3–3

Concursu.

Din legatulu Iosef Wehrmacherianu suntu de a se dá, cá stipendiu anualu, 400 fl. v. a., pentru intreag'a perioda de studiu, unui ascultatoriu ordinaru dela o scóla superióra interna séu esterna séu dela unu institutu de invetiamentu de aceeasi categoria, eventualminte unui studentu, care prin absolvarea unui gimnasiu superioru, unei scóle reale superióre séu alu unui altu institutu de pregatire, este in stare de a documentá prin documente legale indreptatirea spre frecuentarea unuia din amintitele institute cá ascultatoru ordinaru. La concurentii pentru cestionatulu stipendiu nu are de a se luá in consideratiune religiunea séu nationalitatea competentului.

Concurentii au de a 'si asterne petitiunile timbrate si provediute cu aclusele recerute pêna in 16 Septembre a. c. subscrisului magistratu urbanu. In sensulu dispositiuniloru legatare au de a documentá in petitiuni, cum cà suntu nascuti in Transilvani'a, si anume din partile acele, cari, inainte de unirea cu regatulu Ungariei, au formatu politicesce marele principatu alu Transilvaniei; in fine se cere a se documentá, cumcà suntu fara mijlóce, adeca: cà atatu concurentii, càtu si parintii loru nu possedu atàta avere, cá se póta acoperi spesele pentru studiu.

Brasiovu 19 Augustu 1881.

Magistratulu urbanu.

Cursulu de Bucuresci

dela 18/30 Augustu 1881.

Valori	Scadenti'a Cupóneloru	Cumpera	Vinde
5% Rent'a Romana	1 Apr. 1. Ort.	92.—	93.—
6% Oblig. de Stat. convert. rurale	23 Apr. 23 Oct.	100.—	101.—
8% Oblig. domeniale 1871 .	1 Ian. 1 Iul.	—.—	—.—
6% Oblig. càiloru fer. rom.	1 Iuliu	105.—	106.—
7% Scrisuri funciare rurale	1 Iul. 1 Ian.	102.—	103.—
7% „ „ urbane	idem	101.—	102.—
8% Imprum. municipalu . .	idem	106.—	107.—
Oblig. casei de pensiune (lei 300, dobênda 10 lei). . .	1 Maiu 1 Nov.	225.—	232.—
Losuri municipale (20 lei) . .	cu premie	28.½	29.½
Act. Bancei Nationale rom. . .	1 Ian. 1 Iul.	1760	1776
Auru contra argintu		1	½
Auru contra bilete hipotec. .		1	½
Auru contra bil. de Banca nat		1	½
Florini Val. Austr.		2.15—	2.17—

Editoru: Iacobu Muresianu.
Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.
Tipografi'a: Ioanu Gött si fiiu Henriou.